

Tuo kulttuuri Wikipediaan

Tuo kulttuuri Wikipediaan on Wikimedia Suomi ry:n, Helsingin seudun kesäyliopiston ja kuuden eri kulttuurilaitoksen yhteistyössä järjestämä muokkaustapahtuma- eli editathonkurssi syksyllä 2014. Kurssin toteutukseen osallistuvat Yle Arkisto, Helsingin kaupunginkirjasto, Kansallisgalleria ja Ateneum, Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingin taidemuseo ja Valokuvataiteen museo.

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

Mitä me wikipedistit oikein teemme?

1. Hankimme, järjestämme, käytämme ja tuotamme (?) tietoa.
2. Teemme yhteistyötä keskenämme.
3. Laitamme maailmaa järjestykseen, viilaamme pilkkuja ja nillitämme.
4. Argumentoimme & piruilemme keskustelusivuilla ja kahvihuoneessa.
5. Tuotamme tietokantamuotoista sekundäärijulkaisua.
6. Muokkaamme yhteistä (?) kohdetta ja ympäröiviä toimintajärjestelmiä.
7. Viemme opettajilta helpon leivän suusta julkaisemalla faktoja kootusti.
8. Annamme kevyttoimittajille leipää valmiiksi suuhun julkaisemalla faktoja.
9. Harrastamme kiinnostavia asioita.
10. Teemme vapaaehtoistyötä avoimen tiedon puolesta.

Mitä tapahtuu ennen artikkelin muokkausta?

- On jokin tarve tai idea
 - Mistä virikkeet muokkaukseen tulevat?
- Hankitaan tietoa tai otetaan hallussa oleva tieto käyttöön
 - Tilannetekijät vaikuttavat paljon tiedonhankinnan tapoihin ja tuloksiin.
- Arvioidaan & suunnitellaan rakennetta
- Omaksutaan ja arvioidaan tietoa
- Muokkausprosesseja olisi syytä tutkia (ks. Lehtiö ym. 2010)

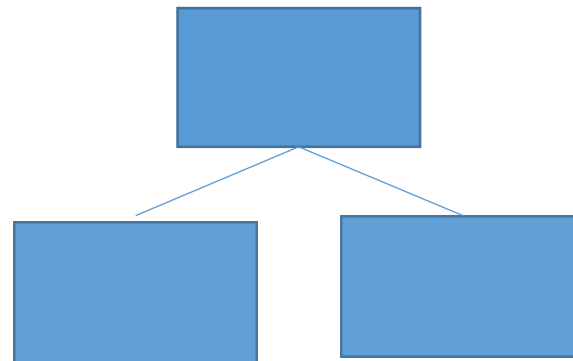
Tiedon käytön sykli

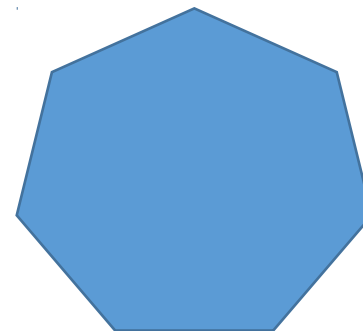
- Nykyään ollaan varsin yksimielisiä tiedon käytön prosessin syklisyydestä.
- Syklin vaiheet ja nimitykset vaihtelevat.
- Käsitteet tiedon käytön luonteesta ja käsitteestä ovat moninaisia eivätkä kovin pitkälle työstettyjä (Kari 2010)

Kaksi tapaa ajatella rakennetta

- Hierarkkinen rakenne toimii artikkelin vakiintuneen muodon ehdoilla. (Miksi? Kuka määrää?)
- Näkökulmarakenne toimii enemmän sisällön ehdoilla.
 - Jäsennystapaa kutsutaan fasetti-ajatteluksi tai ei-hierakkiseksi ja synteettiseksi.
- Yksittäisen artikkelin oteutunut rakenne on kompromissi näistä.

Ajattelutapa 1: (mono)hierarkkinen rakenne

Ajattelutapa 2: näkökulma- eli fasettirakenne.

Kukin sivu esittää näkökulmaa. Näkökulmien määrää tai järjestystä ei välttämättä kiinnitetä etukäteen. Kaavoja, "kielioppeja", voi olla.

Minitynkä – ikuisesti!

~~Tämä sivu on minitynkä, ja tarvitsee laajennusta. Voit auttaa Wikipediaa kirjoittamalla artikkelille kunnon alun.~~

- Minityngät ja artikkelien luokitus minityngiksi poistettiin käytöstä syyskuussa 2013.
- Minitynkä sijaitsi ”hauki on kala” –tason ja tynkätason välissä. Eron tekeminen HOK:n ja minityngän välille koettiin vaikeaksi.
- Minitynkiä laajennettiin erityisessä minitynkäprojektissa.
- Minitynkien laajentaminen tyngiksi oli hyvä harjoitus aloitteleville ja kokeneemmillekin wikipedisteille.

Artikkelien kehitystason arviointia

Ennen

- Roska
- Hauki on kala
- Minitynkä
- Tynkä

Nyt

- Pikapoisto
- Hauki on kala
- (minitynkä poistettu 2013)
- Tynkä

Hauki on kala –symboli suomenkielisessä Wikipediassa

Lähde: https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Esox_lucius_Drawing.svg

Tekijä: Amada44

Käyttöoikeus: Public Domain

Osa saksalaisen julkisoikeudellisen yhteisön vaakunaa.

Saksan tekijänoikeuslainsäädännön § 5 Abs. 1 mukaan

viralliset teokset kuten vaakunat ovat vailla tekijänoikeussuojaa.

Esimerkkejä Wikipedian käytöstä

- Panssarilaiva Ilmarisen kohtalon hetket (Historia-lehti 9/2012,s .30)
 - Kopioitu tekstiä artikkelista Miinanraivaus. Wikipediaa ei mainittu lähteenä.
 - Ei hyväksyttävää toimintaa. Toimitusta informoitu. Ei reaktioita.
- Tausta: Kaukopartiot (Iltalehti 18.10.2012)
 - Kopioitu tekstiä artikkelista Suomen kaukopartiotoiminta. Wikipedia mainittu.
 - Suora kopiointi ei eettisesti hyväksyttävää.
- Tänään on sotahistorian superpäivä: Vietnam, Mannerheim, Auschwitz... (Ilta-Sanomat verkkolehti 27.1.2013)
 - Päiväkohtaisten tietojen yhtenä lähteenä Wikipedia, mikä mainittu.
 - Hyväksyttävää: faktoihin ei ole tekijänoikeutta.
- Niemelä, P: Systemaattinen ihmiskäsitys. United Press Global 2014.
 - Viitattu suomenkielisen Wikipedian artikkeliin Intentionaalisuus.

Lähteitä

- Kari, Jarkko 2010. Mitä on tiedonkäyttö? Teoksessa: Serola, S. (toim.) Ote informaatiosta: johdatus informaatiotutkimukseen ja digitaaliseen mediaan. Helsinki: BTJ Kustannus.
- Lehtiö, Leeni, Sormunen, Eero & Hongisto, Heidi 2010. Wikipedia-artikkelin kirjoittaminen ryhmätyönä : informaatiolukutaidon opiskelu integroituna oppimistehtävään. Informaatiotutkimus. - Tampere : Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistys. - 29 (2010) :3 <http://tinyurl.com/o8zd8ro>
- Meriläinen, Outi 1984. Perustiedot kirjastoluokitusten ymmärtämiseksi. Helsinki: Kirjastopalvelu.
- Wikipedia
 - Information Cycle, Publication Cycle (en.wikipedia.org)
 - Wikiprojekti Minityngät, Keskustelu mallineesta:Minitynkä
 - Malline:pikapoisto
 - Tiedosto:Esox_lucius_Drawing.svg